

Postanowienie z dnia 14 stycznia 2008 r.

II UZ 39/07

Ustanowienie w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych pełnomocnika z urzędu nie jest równoznaczne z całkowitym zwolnieniem ubezpieczonego od kosztów sądowych.

Przewodniczący SSN Jerzy Kuźniar, Sędziowie: SN Romualda Spyt (sprawozdawca), SA Jolanta Pietrzak.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 14 stycznia 2008 r. sprawy z wniosku Kazimierza S. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w G.W. o rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową, na skutek zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 5 lipca 2007 r. [...]

o d d a l i ł zażalenie.

U z a s a d n i e n i e

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 5 lipca 2007 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu odrzucił skargę kasacyjną ubezpieczonego Kazimierza S. (reprezentowanego przez pełnomocnika z urzędu) od wyroku tego Sądu z dnia 20 marca 2007 r. [...]. W uzasadnieniu postanowienia Sąd wskazał, że przedmiotowa skarga nie została opłacona opłatą podstawową określoną w przepisie art. 36 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.), stąd podlegała odrzuceniu na mocy art. 130² § 3 k.p.c. oraz art. 398⁶ § 2 k.p.c.

W zażaleniu na powyższe postanowienie pełnomocnik ubezpieczonego wniósł o jego uchylenie. W uzasadnieniu zażalenia wyraził pogląd, że ubezpieczony zwolniony został od kosztów sądowych, o czym świadczy fakt ustanowienia pełnomocnika z urzędu w postępowaniu kasacyjnym. Stanowisko to uzasadnił powołując się na przepis art. 117 k.p.c. i stwierdzając, że pełnomocnik z urzędu może być ustanowiony jedynie dla strony zwolnionej w całości lub części z kosztów sądowych, wspie-

rając je poglądem Sądu Najwyższego wyrażonym w postanowieniu z dnia 4 listopada 1986 r., IV PZ 89/86 (LEX nr 8788). Jednocześnie wywiódł, że wniosek o ustanowienie adwokata (art. 117 § 1 k.p.c.) zawiera w sobie *implicite* żądanie zwolnienia od kosztów sądowych. W wypadku zatem zgłoszenia jedynie żądania o ustanowienie adwokata Sąd powinien rozpoznać wniosek przede wszystkim w płaszczyźnie zwolnienia od kosztów sądowych, odwołując się do stanowiska wyrażonego przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 12 listopada 1969 r., II CZ 118/69 (LEX nr 6613). Stwierdził, że w niniejszej sprawie wątpliwości może budzić jedynie zakres udzielonego stronie zwolnienia, co jednakże nie może być podstawą do odrzucenia skargi kasacyjnej. Jego zdaniem zwolnienie w niniejszej sprawie dotyczyło opłaty od skargi kasacyjnej, bowiem ustanowienie pełnomocnika z urzędu dotyczyło właśnie tego środka zaskarżenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest uzasadnione. Skarżący przedstawiając swój pogląd, iż wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu zawiera w sobie *implicite* wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, błędnie przyjmuje, że podstawę do wystąpienia z wnioskiem o pełnomocnika z urzędu w niniejszej sprawie stanowił art. 117 § 1 k.p.c., w myśl którego strona zwolniona przez sąd od kosztów sądowych w całości lub części ma prawo zgłosić, na piśmie lub ustnie do protokołu, wniosek o ustanowienie dla niej adwokata lub radcy prawnego. Na tle właśnie tego przepisu Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 12 listopada 1969 r., II CZ 118/69 (LEX nr 6613), wyraził pogląd przywołany przez skarżącego. Stanowisko to uwzględnia treść powyższego przepisu, z którego wynika, że ustanowienie pełnomocnika z urzędu nie jest możliwe bez uprzedniego, chociażby częściowego zwolnienia strony od kosztów sądowych. Tymczasem ubezpieczony korzysta z ustawowego, częściowego zwolnienia od kosztów sądowych, zgodnie z art. 96 ust. 1 pkt 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. W takiej sytuacji uprawnienie do wystąpienia z wnioskiem o ustanowienie pełnomocnika z urzędu uregulowane jest w przepisie art. 117 § 6 k.p.c., zgodnie z którym strona korzystająca z ustawowego zwolnienia od kosztów sądowych może zgłosić w trybie określonym w § 1 - 5 wniosek o ustanowienie dla niej adwokata lub radcy prawnego, jeżeli na podstawie oświadczenia, zawartego we wniosku, obejmującego szczegółowe dane o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i

źródłach utrzymania, wykaże, że nie może, bez uszczerbku utrzymania swojego i rodziny, ponieść kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego. W takiej sytuacji ustanowienie pełnomocnika z urzędu nie jest uzależnione od uprzedniego sądowego zwolnienia strony od ponoszenia kosztów sądowych. Stąd też nawet ta strona, która przykładowo nie została zwolniona przez sąd od opłaty od skargi kasacyjnej, wynikającej z przepisu art. 36 ustawy, może się ubiegać o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego w postępowaniu kasacyjnym, z racji ustawowego zwolnienia od kosztów. Nie ma więc podstaw, aby przyjmować, iż wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu zawiera w sobie *implicite* żądanie zwolnienia od kosztów sądowych, jeśli ustanowienie tego pełnomocnika nie jest uzależnione od uprzedniego zwolnienia od kosztów.

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy na mocy art. 389¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji postanowienia.

=====